

Till Klimat- och näringslivsdepartementet
Dnr KN2025/01878

Yttrande över remiss om *Ny myndighet för miljöprövning*

Återvinningsindustrierna är en branschförening som företräder de privata återvinningsföretagen med en omsättning på 36 miljarder kronor och drygt 10 000 anställda i anläggningar över hela landet. Våra medlemmar står för återvinning av både kommunalt och icke-kommunalt avfall.

Sammanfattning

Återvinningsindustrierna välkomnar och tillstyrker förslaget om att regeringen går vidare med ett första steg i bildandet av den nya miljöprövningsmyndigheten. Vi håller med om att det är av stor vikt att beredningen av tillståndsutredningens förslag genomförs skyndsamt samtidigt som vi har förståelse över komplexiteten i att bilda en ny myndighet. Däremot anser vi att det är synd att det första steget nästintill enbart innehåller formalia, och saknar därför information om hur myndigheten ska arbeta för att det ska bli en mer effektiv och samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprocess.

Samtidigt som denna promemoria togs fram så har länsstyrelserna haft ett parallellt uppdrag om att vidta åtgärder som gör deras tillståndsprövning enligt miljöbalken mer effektiv och förutsebar, och som kortar handläggningstiderna. Återvinningsindustrierna anser att det är av stor vikt att ta lärdomar från resultaten från det uppdraget. Särskilt viktigt är det med förbättrade samråd som sker tidigt i processen. Om företag i ett tidigt skede kan få prövningsmyndighetens avgränsning med bedömning kring vilka frågor som är relevanta för prövningen, vilka frågor som ligger utanför den, eller gällande vad som kan lösas i tillsynen, tror vi att det kan ge stor inverkan på omfattningen av prövningen och därmed även tidsåtgången.

I övrigt har vi svårt att ge synpunkter på det föreslagna resursbehovet för den nya myndigheten. Detta eftersom promemorian inte anger någon information om var miljöprövningsmyndigheten ska vara lokaliserad eller hur man avser att ta itu med nuvarande problem gällande t.ex. hög arbetsbelastning och kompetensbehov. Det saknas även information kring hur övergången från miljöprövningsdelegationerna till miljöprövningsmyndigheten ska utföras, som t.ex. hur ärendeöverföringen ska gå till.

Återvinningsindustrierna är mycket angelägna om att nästkommande proposition tas fram skyndsamt, och vi ser fram emot att ta del av det fortsatta arbetet kring att effektivisera tillståndsprocesserna genom att fler delar ur tillståndsutredningen genomförs.

Generella synpunkter

Återvinningsindustrierna vill inleda med att hänvisa till vårt tidigare remissvar till *En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess* (KN2023/02) som lämnades in

tidigare i år. I det remissvaret finns mer detaljerade synpunkter gällande vad vi vill att den nya miljöprövningsmyndigheten ska ha som uppdrag.

Vi ställer oss positiva till förslaget om att införa en ny myndighet för miljöprövning, då det är ett stort steg i rätt riktning för att skapa en enhetlig tillståndsbedömning, med god förutsägbarhet och flexibilitet samt för att korta handläggningstiderna. Trots det så upplever vi att den aktuella remissen till stor del handlar om formalia för skapandet av en ny myndighet, och vi saknar därför en hel del information. T.ex. saknas information om hur den nya myndigheten ska arbeta effektivt med miljöprövning, hur övergången från miljöprövningsdelegationerna till myndigheten ska gå till i praktiken, och hur avgränsningen ska göras till både domstolar och tillsynen i relation till den nya myndigheten m.m.

Vi anser att regeringen bör gå vidare med alla delar som tas upp i vårt tidigare remissvar till tillståndsutredningen. Samtidigt ser vi vikten av att några förslag prioriteras och tas omhand först. I det fortsatta arbetet med att effektivisera Sveriges tillståndsprocesser ser vi därför att det är särskilt viktigt för återvinningsbranschen att regeringen går vidare med följande förslag på ett sammanhängande vis:

- Renodling av miljödomstolarnas roll till överprövning och flytt av miljöprövningsärenden från domstol till den nya miljöprövningsmyndigheten.
- Fokusera tillståndsprövningen till de mest väsentliga miljöaspekterna för tillståndet, och ge tillsynsmyndigheterna utökat mandat att hantera övriga frågor inom ramen för tillsynen.
- Tidsbestämmelser för hur lång tid myndigheter får på sig att yttra sig om prövning, inkl. att det bör finnas en tidsfrist för när ansökan ska anses vara komplett.
- En ny tillstånds- och granskningsplikt som i större utsträckning anpassas till EU-rätten.
- Miljöprövningsmyndigheten bör ges ansvar för samrådsprocessen. Däremot bör miljöprövningsmyndigheten ta lärdomar från resultaten från länsstyrelsernas uppdrag i regleringsbrevet för 2024 om hur samråden kan förbättras genom att de sker tidigt i processen.

Därutöver finns följande delar ur utredningen som skulle kunna genomföras enkelt och utan dröjsmål:

- Justerad reglering om val av plats så att detaljplaner ges större tyngd vid lokaliseringsprövningen.
- Utbyte av definition från *"bästa möjliga teknik"* till *"bästa tillgängliga teknik"*.

Detaljerade synpunkter

Ny miljöprövningsmyndighet

Återvinningsindustrierna håller med promemorian om att det är av stor vikt att beredningen av tillståndsutredningens förslag genomförs skyndsamt så att angelägna reformer inte fördröjs. Vi håller också med om att det är en komplex process att genomföra alla förändringar på en gång, och särskilt att genomföra införandet av en ny myndighet. Vi anser dock att det blir olyckligt att denna aktuella promemoria nästintill enbart innehåller formalia för att införa Miljöprövningsmyndigheten rent lagstiftningsmässigt i Sverige. Promemorian beskriver inte hur

flytten till den nya myndigheten ska gå till i praktiken, eller hur den nya organisationen ska fungera bättre i form av mer effektiv miljöprövning jämfört med dagens situation. Det återstår även väldigt många delar runtomkring den nya myndigheten som tillståndsutredningen avsåg att gå vidare med, som t.ex. hur domstolarna ska arbeta med dessa frågor.

Vi förstår att övergången behöver ske stegvis, men hade gärna sett att fler delar ur tillståndsutredningen togs vidare redan i detta första steg. När det första steget i bildandet av en ny myndighet är så pass avgränsad så kan det istället skapa förvirring för verksamheter eftersom det är många frågor som lämnas obesvarade. Därutöver har vi förståelse för tidsaspekten och de svårigheter som det medför att föreslå propositioner i slutskedet av en mandatperiod. Vi är dock väldigt angelägna om att arbetet med att ta fram nästa proposition för att göra tillståndsprocessen mer effektiv inte stannar upp. Arbetet med att ta fram nästkommande förslag bör fortsätta bland tjänstemännen inom Regeringskansliet för att säkerställa en skyndsam process.

Med detta sagt så är vi positiva till att det första steget genomförs genom att bilda den nya Miljöprövningsmyndigheten samt att myndighetens första uppgifter innebär att ta över Miljöprövningsdelegationernas uppgifter. Vi hoppas att nästkommande promemoria tar med fler delar ur tillståndsutredningen, och att detta tas fram så snart som möjligt.

Lärdomar från länsstyrelserna

Länsstyrelserna gavs i regleringsbrevet för 2024 ett uppdrag (Fi2023/00435) om att vidta åtgärder som gör deras tillståndsprövning enligt miljöbalken mer effektiv och förutsebar, och som kortar handläggningstiderna. Uppdraget ska redovisas i december 2025, men Återvinningsindustrierna har redan fått ta del av resultaten. Under uppdraget kom länsstyrelserna bl.a. fram till att det är fördelaktigt för effektiviteten i tillståndsprocessen att genomföra tidig dialog med företagen eftersom det förbättrar ansökan samt minskar risken för kompletteringar senare i ansökan. De har även förbättrat sina arbetssätt, med tydligare ledning och utökad samverkan.

Vi ser mycket positivt på att länsstyrelserna har kommit fram till dessa insikter. Särskilt viktigt är det med förbättrade samråd som sker tidigt i processen, eftersom det innebär en administrativ börda för våra medlemmar när det sker många kompletteringsrundor i en tillståndsansökan. Enligt en rapport utförd av Göteborgs universitet, på uppdrag av Naturvårdsverket¹, så är kompletteringsförelägganden även den handlingstypen som leder till längst handläggningstider, då ca 17 procent av dessa tar längre än 100 dagar att handlägga. Om företag i ett tidigt skede kan få prövningsmyndighetens avgränsning med bedömning kring vilka frågor som är relevanta för prövningen, vilka frågor som ligger utanför den, eller gällande vad som kan lösas i tillsynen, tror vi att det kan ge stor inverkan på omfattningen av prövningen och därmed även tidsåtgången. Trots goda insikter från länsstyrelserna så är det därför synd att dessa inte kunde tas med i den aktuella promemorian eller i tillståndsutredningens förslag, eftersom uppdraget gavs sent och parallellt med tillståndsutredningen.

¹ Göteborgs universitet, *Vart tar tiden vägen? Faktorer som påverkar tiden i tillståndsprocesser för miljöfarlig verksamhet*. 2025.

<https://tillvaxtverket.se/download/18.36c241f19a5582559297c31/1762947607171/Var%20tar%20tiden%20va%CC%88gen%20-%20Final.pdf>

Återvinningsindustrierna vill därför att nästkommande promemoria som lägger fram fler förslag från tillståndsutredningen tar med sig viktiga lärdomar från länsstyrelserna kring effektiviserade tillståndprocesser. Vi vill inte att det enbart blir lärdomar som länsstyrelserna applicerar fram till dess att miljöprövningsmyndigheten tar över deras uppgifter. När den nya myndigheten tar över dessa uppgifter så anser vi att det är viktigt att resultaten från länsstyrelsernas uppdrag används för att utveckla Miljöprövningsmyndighetens uppdrag.

Bemanning av den nya myndigheten

I promemorian anges förslag om resursbehov för den nya myndigheten, som bl.a. ska uppgå till 240 miljoner kronor per år fr.o.m. år 2030. Vi anser dock att det är svårt att ge synpunkter på huruvida dessa resurser kan förväntas räcka för att täcka upp myndighetens nya uppgifter, eftersom vi saknar mer information om myndighetens utformning.

Det framgår inte av promemorian om miljöprövningsmyndigheten ska bestå av sex regionala kontor som är utspridda över Sverige, vilket var det förslag som tillståndsutredningen ansåg att man bör gå vidare med. Eftersom detta inte framgår av promemorian så vet vi inte heller om resurserna är tänkta att t.ex. fördelas jämnt över sådana regionala kontor, eller om myndigheten istället kommer vara placerad på en ort och med alla resurser centralt på den platsen.

Det framgår inte heller av promemorian hur den nya myndigheten ska hantera de problem som finns idag hos miljöprövningsdelegationerna gällande låga löner för handläggare, hög arbetsbelastning och svårigheter med rekrytering. Det kommenteras inte heller något om komplexiteten i lagstiftning i förhållande till kompetensbehov hos personalen. Därtill finns det otydlighet kring återstående bemanning hos länsstyrelsen när kompetens försvinner, vilket vi har förståelse för att länsstyrelserna är oroliga över. Som resultat av detta så har Återvinningsindustrierna därför svårt att ta ställning till om förslaget till nya medel räcker till för att lösa dessa strukturella problem. Det är däremot av yttersta vikt att den nya myndigheten ges tillräckliga resurser för att kunna både bibehålla och rekrytera kompetent personal samt för att lösa de strukturella problem som finns hos länsstyrelserna idag.

Övergångsbestämmelser

Promemorian ger förslag om att pågående ärenden som ännu inte har avgjorts hos miljöprövningsdelegationerna ska överföras till miljöprövningsmyndigheten från den 1 juli 2027. Återvinningsindustrierna inställning till införandet av den nya miljöprövningsmyndigheten är positiv, men vi anser att det saknas information om hur ärendeöverföringen ska genomföras i praktiken samtidigt som det saknas en konsekvensanalys om förslagets påverkan på mark- och miljödomstolarna. Vi ser med oro på att handläggningstiderna för miljöprövningsprocessen blir ännu längre under övergångsperioden. Vi tror t.ex. att mark- och miljödomstolarna kan behöva hantera fler ärenden i anslutning till övergångsperioden då verksamhetsutövare kan välja att lämna in ansökningar till domstolarna i stället för miljöprövningsdelegationerna inför övergången.

Utsläpps- och begränsningsvärden

Återvinningsindustrierna välkomnar att den nya miljöprövningsmyndigheten ska kunna besluta om att industriutsläppsverksamheter kan följa alternativa begränsningsvärden samt ge dispenser från begränsningsvärden i relation till slutsatser om bästa tillgängliga teknik.

Statistik

Enligt förslaget ska den nya myndigheten lämna uppgifter om ärenden till Naturvårdsverket för statistikändamål. Vi vill framhålla att det är viktigt att sekretess av inlämnade uppgifter säkerställs, då det är avgörande för en fungerande återvinningsmarknad. Detaljerad information om ett tillstånd, i form av t.ex. mängder och volymer av material, kan vara mycket konkurrenskänslig information som kan störa konkurrensen på marknaden för återvinningsaktörer. Vi anser därför att dessa uppgifter måste aggregeras hos myndigheterna, och får inte offentliggöras i sin helhet till allmänheten.

Stockholm den 8 december 2025

Linnea Steen

Miljöpolicychef, Återvinningsindustrierna